

HALINA ROTKIEWICZ
Uniwersytet Warszawski

XI WALNY ZJAZD DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA PEDAGOGICZNEGO

3 kwietnia 2014 r. odbył się w Warszawie XI Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Zjazd ten był Zjazdem cyklicznym i zgodnie ze Statutem Towarzystwa miał charakter sprawozdawczo-wyborczy. Dokonano na nim oceny pracy Towarzystwa w minionej kadencji i wyboru nowych władz, podjęto także trzy znaczące, wykraczające poza procedurę sprawozdawczo-wyborczą uchwały. Program spotkania zjazdowego obejmował sprawozdanie Zarządu Głównego, Sądu Koleżeńskiego i Głównej Komisji Rewizyjnej, wybór komisji statutowych, prezentację wniosków dotyczących pracy Towarzystwa oraz dyskusję. W programie sesji naukowej towarzyszącej tradycyjnie Zjazdowi znalazły się dwa referaty: referat prof. Henryki Kwiatkowskiej „Ogólnopolskie Zjazdy Pedagogiczne. Ewolucja haseł zjazdowych – o czym mówi?” oraz referat prof. Joanny Madalińskiej-Michalak „Przywództwo edukacyjne”.

Podczas Zjazdu pracowały cztery powołane drogą wyborów komisje statutowe w następującym składzie:

Komisja Mandatowa

- przewodnicząca: dr Anna Jakubowicz-Bryx;
- członkowie: dr Jolanta Nowak, dr hab. Marzenna Nowicka.

Komisja Skrutacyjna

- przewodniczący: dr hab. Jan Papież;
- członkowie: dr Ewa Dębska, dr Agnieszka Szplit.

Komisja Wyborcza

- przewodnicząca: dr Iwona Myśliwczyk;
- członkowie: dr Mariola Gańko-Karwowska, dr Alina Tomaszewska.

Komisja do spraw Uchwał i Wniosków

- przewodnicząca: prof. Ewa Rodziewicz;
- członkowie: prof. Wanda Dróżka, prof. Joanna Ostrouch-Kamińska.

Zebranych na sali delegatów reprezentujących wszystkie oddziały Towarzystwa powitał przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego prof. Zbigniew Kwieciński, który przedstawił w skrócie dzieje Towarzystwa, sytuację społeczno-polityczną i oświatowo-edukacyjną, w jakiej ono powstało, a także wkład wniesiony przez Towarzystwo i jego członków w rozwój polskiej pedagogiki. Przywołał również sylwetki wybitnych pedagogów – założycieli Towarzystwa – profesorów: Wincentego Okonia i Bogdana Suchodolskiego oraz osobę pierwszego przewodniczącego – prof. Mikołaja Kozakiewicza. Przewodniczący wyraźnie podkreślił, że celem powołania Towarzystwa było przede wszystkim zniesienie wszelkich podziałów istniejących w pedagogice uprawianej w różnych ośrodkach akademickich, konsolidacja środowiska polskich pedagogów.

Otwierając Zjazd, prof. Kwieciński podziękował wieloletniemu sekretarzowi generalnemu prof. Marianowi Walczakowi za wkład pracy w konstituowanie się i rozwój PTP, zaangażowanie w prace Towarzystwa od początków jego istnienia, składając mu jednocześnie na forum Zjazdu życzenia z okazji 90. urodzin (uhonorowanie prof. Walczaka miało wcześniej miejsce na uroczystości otwarcia Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego w Gdańsku).

Następnie prof. Kwieciński skoncentrował się na wiodącym dla swego wystąpienia temacie-pytaniu: „O jaką pedagogikę i edukację zabiegaliśmy w Polskim Towarzystwie Pedagogicznym?”. W trakcie swej wypowiedzi zwrócił uwagę na fakt, że przedmiotem zainteresowania twórców Towarzystwa była pedagogika niejednorodna, rzecz można, wielonurtowa, lecz zawsze, mimo swej różnorodności, zorientowana na pełnię człowieczeństwa każdej osoby. Bez wątplenia była to pedagogika otwarta na świat, a jednocześnie zakorzeniona w polskiej tradycji i uwzględniająca dokonania, których rangę, nie tylko skutecznie przesłaniano, ale i unicestwiano w okresie PRL. W ramach prac Towarzystwa zawsze podkreślano niekwestionowaną wartość pedagogiki zdyscyplinowanej intelektualnie, mocno wspartej na naukach podstawowych i wyróżniającej się zdolnością integracji humanistyki i nauk społecznych nie tylko na zasadzie działań „niszowych” w sensie terytorialnym, ale i w skali całego kraju. Ważna była „pedagogika kompletna” wewnątrz własnego środowiska, szanowana we własnym uniwersytecie i poza nim i, co bardzo ważne, odnawiana pokoleniowo. Pedagogika zwrócona ku uniwersum humanistycznych wartości, takich jak: wolność wyboru, samodzielność i krytycyzm myślenia, bezwarunkowa życzliwość, dialogiczność, szacunek i tolerancja wobec innych, wrażliwość na krzywdę, przemoc i niesprawiedliwość, zaangażowanie na rzecz prorozwojowej zmiany społecznej oraz odwaga, powaga, a także konsekwencja i odpowiedzialność, gdy chodzi o podejmowanie i realizację trudnych zadań.

W końcowej części swego wystąpienia przewodniczący Towarzystwa stwierdził, że wiele z tych postulatów i oczekiwań znalazło swe odzwierciedlenie w praktyce; trudno jednak mówić o zakończonym działaniu, tak z racji dynamiki życia społecznego i rodzących się nowych potrzeb, jak i zmian w obrębie samej pedagogiki, która statyczną być nie powinna i statyczną nie jest.

Nawiązując do kończącej się kadencji władz Towarzystwa i żegnając się z funkcją przewodniczącego, którą sprawował ponad dwadzieścia lat, prof. Kwieciński podziękował za okazane mu zaufanie, wieloletnią współpracę i zaangażowanie członków oddziałów i Zarządu Głównego w prace Towarzystwa.

Zgodnie z wymogami proceduralnymi zaproponował wybór przewodniczącej XI Walnego Zjazdu Delegatów PTP, wskazując osobę dr Haliny Rotkiewicz. Kandydaturę zaakceptowano. Drogą wyborów sekretarzem Zjazdu został do tychczasowy sekretarz generalny Towarzystwa prof. Marian Walczak, sekretarzem-protokolantem mgr Jacek Biczuk we współpracy z dr Gabriellą Biel.

Na wniosek przewodniczącej część sprawozdawczo-wyborcza Zjazdu poprzedzona została powołaniem nowych oddziałów Towarzystwa: w Częstochowie, Radomiu, Bielsku-Białej. Uchwałę w tej sprawie podjęto jednogłośnie.

Po akceptacji przez zebranych porządku obrad i zgodnie z tym porządkiem przedstawiono sprawozdanie ustępującego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Sprawozdanie Zarządu Głównego uwzględniało (zgodnie z ustaleniami w dziedzinie sprawozdawczości Rady Towarzystw Naukowych PAN) sprawy organizacyjne, działalność naukową i popularyzatorską, działalność wydawniczą, współpracę z innymi organizacjami i instytucjami, wnioski pod adresem Zarządu Głównego.

W ramach sprawozdania sekretarz generalny PTP prof. Marian Walczak przedstawił liczbę oddziałów terenowych i liczbę ich członków, a także skład personalny ustępujących władz Towarzystwa, w tym członków Prezydium Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego, przywołał także nazwiska osób sprawujących funkcję przewodniczących zarządów oddziałów terenowych. Dla przypomnienia – w minionej kadencji przewodniczącym Towarzystwa był prof. Zbigniew Kwieciński, wiceprzewodniczącymi: prof. Henryka Kwiatkowska, prof. Joanna Madalińska-Michalak oraz dr Halina Rotkiewicz, przewodniczącą Komisji Rewizyjnej – prof. Krystyna Pankowska, przewodniczącym Sądu Koleżeńskiego – dr Adam Szecówka, sekretarzem generalnym Towarzystwa – prof. Marian Walczak.

Uczestnicy Zjazdu zostali poinformowani o sytuacji finansowej PTP i źródłach jego finansowania. Zwrócono uwagę na trudne położenie Towarzystwa w tym względzie: małe wpływy pochodzące ze składek i małe dotacje ze strony sponsorów, brak dotacji na wydawnictwa oraz na znaczenie wsparcia głównego sponsora – ZNP, który użycza Towarzystwu lokalu na biuro.

Sprawozdanie zawierało informacje o posiedzeniach Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu, w ramach których powołano Komitet Organizacyjny i Programowy kolejnego Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego, dyskutowano nad jego tematem i przesłaniem merytorycznym, dokonano oceny poprzedniego Zjazdu i, co należy podkreślić, prowadzono prace na Statucie Towarzystwa. Uczestników Zjazdu poinformowano również o pracy Komisji Rewizyjnej i działaniu Sądu Koleżeńskiego, sygnalizując, że w minionej kadencji nie zgłoszono do niego formalnie żadnych spraw.

Sekretarz generalny przywołał zawarte w sprawozdaniach oddziałów terenowych informacje dotyczące działalności naukowej, badawczej i popularyzatorskiej Towarzystwa oraz jego współpracy z innymi organizacjami, w tym: konferencje, sesje naukowe, seminaria tematyczne i publikacje. W sprawozdaniu uwzględniono także zaangażowanie Towarzystwa, jego członków w tak ważne przedsięwzięcia naukowe, jakimi są powstające z inspiracji PTP cykliczne Ogólnopolskie Zjazdy Pedagogiczne. Ukazano charakter i tematykę prac opublikowanych w ramach działalności oddziałów terenowych, podkreślono znaczenie publikacji naukowych Towarzystwa, w tym czasopism.

W uzupełnieniu przewodniczący prof. Z. Kwieciński oraz wiceprzewodnicząca prof. Henryka Kwiatkowska poinformowali zebranych o profilu merytorycznym publikacji, czasopism wydawanych przez PTP, a także o ich miejscu w rankingu, jeśli chodzi o ocenę punktową. W minionej kadencji ukazał się, tradycyjnie już wydawany po każdym Ogólnopolski Zjeździe Pedagogicznym, tom będący posumowaniem prac VII Zjazdu, który odbył się w Toruniu. Ukazywały się czasopisma Towarzystwa: „Studia Pedagogiczne”, których redaktorem naczelnym jest prof. Henryka Kwiatkowska, „Przegląd Historyczno-Oświatowy”, gdzie redaktorem naczelnym jest prof. Marian Walczak, „Forum Oświatowe” pod redakcją prof. Marii Doroty Gołębnik i „Problemy Wczesnej Edukacji” pod redakcją prof. Doroty Klus-Stańskiej.

Kolejnymi sprawozdaniami, z jakimi zapoznali się uczestnicy Zjazdu było przedstawione przez dr. Adama Szecówkę sprawozdanie Sądu Koleżeńskiego i Głównej Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, które przedstawiła przewodnicząca Komisji prof. Krystyna Pankowska. Komisja oceniła całokształt działalności Towarzystwa i stwierdziła, że PTP działało zgodnie ze Statutem i przyjętymi założeniami. Komisja przyjęła również sprawozdanie finansowe, wnioskując o udzielenie absolutorium ustępującym władzom Towarzystwa i podjęcie w tej sprawie uchwały.

Po odczytaniu sprawozdań otwarto dyskusję dotyczącą ich treści i działań Towarzystwa w minionej kadencji, zachęcając obecnych do udziału.

W dyskusji uczestniczyła zdecydowana większość delegatów, między innymi: prof. Zbigniew Kruszewski, prof. Zbigniew Kwieciński, dr Ludmiła Nowacka, prof. Joanna Ostrouch-Kamińska, dr Iwona Paszenda, prof. Joanna Rutkowiak, dr Andrzej Rygałło, prof. Mirosław Sobiecki, dr Adam Szecówka,

Nie dążąc do szczegółowego zrelacjonowania treści wystąpień i pełnej ich listy, pragniemy zasygnalizować obecne w dyskusji wątki tematyczne.

W wielu wypowiedziach mówiono o „nowych zasobach członkowskich”, sygnalizowano ważność starań o pozyskiwanie nowych członków i włączanie w działalność Towarzystwa osób młodych. W tym kontekście przywoływano znaczenie kontaktu ze środowiskiem doktorantów, a także wyjścia poza kręgi akademickie, szerszego otwarcia się na praktykę edukacyjną, środowisko nauczycielskie. Wskazując na to środowisko, podkreślano ważność podejmowania tematów powiązanych z praktyką edukacyjną, umiejętność budowania dialogu jako relacji między tym, co przynależy do teorii i tym, co utożsamiane jest

z praktyką, przypominając o praktyczności pedagogiki. Sygnalizowano też, że nauczycieli nie pociąga ogólność tematyki spotkań naukowych. W wypowiedziach przywoływano konkretne wątki tematyczne, potrzebę zajęcia się, dla przykładu, problematyką książki dziecięcej czy rolą rodzica jako pośrednika między dzieckiem a książką.

W ramach wypowiedzi zjazdowych można było usłyszeć także uwagi krytyczne dotyczące nauczycieli szkoły i administracyjnego kontekstu jej działania. Sygnalizowano, że nauczyciele w Polsce – nauczyciele przedmiotu nie czytają książek pedagogicznych, że ZNP nie doskonalą nauczycieli, lecz zajmuje się tylko ochroną praw pracowniczych. Przywołano przy tym raport, z którego wynika, iż nauczyciele nie pracują nad sobą i ze sobą, że następuje” emerytura umysłowa” nauczycieli, którzy skupiają się na własnym przedmiocie, ograniczając tym samym swe horyzonty poznawcze. Zjawisko to stoi w jawnej opozycji do przekonania, iż szkoła powinna być progresywna. Wskazano na ograniczenia wynikające z administracyjnego uwikłania edukacji, w tym na fakt, że w gminach nie ma „pedagogicznego rozumu”. W konkluzji stwierdzono, że wszystko to powinno to być przedmiotem namysłu, troski i zobowiązań środowiska pedagogicznego, w tym i Towarzystwa.

W dyskusji zjazdowej zwracano uwagę na ważność upowszechniania wiedzy o Towarzystwie i profilu jego działalności, podkreślając, że zgromadzeni na Zjeździe delegaci są członkami różnych redakcji, w tym redakcji czasopism i postulując, by pamiętać o publikacji treści różnych spotkań i wystąpień, także informacji o pracach Towarzystwa, choćby tych dotyczących tego, co dzieje się na Zjeździe.

Podkreślano, że duże znaczenie dla popularyzacji idei Towarzystwa mają otwarte formy działań podejmowanych w oddziałach, takie jak wykłady, spotkania naukowe, seminaria oraz publikacje ukazujące profil aktywności członków oddziałów terenowych oraz Zarządu Głównego i prezentujące efekty prowadzonych prac badawczych.

Ważną propozycją, którą zgłoszono w trakcie dyskusji było powoływanie przez Zarząd Główny komisji problemowych. Ich działanie miałyby służyć konsolidacji różnych środowisk, jednoczeniu i intensyfikacji wysiłków. Tendencja do upowszechnienia tego, co się robi i zaproszenia do udziału w podjętych już przedsięwzięciach ujawniała się w wielu wypowiedziach. Przy tej okazji zwrócono uwagę na znaczenie zamieszczania i aktualizacji informacji na internetowych stronach oddziałów.

W wielu wypowiedziach mówiono o współdziałaniu i dialogu jako niezbywalnej zasadzie, którą winno się respektować w działaniach na rzecz środowiska lokalnego, we współpracy międzyinstytucjonalnej, współpracy między różnymi środowiskami akademickimi, w tym, z jakby „zapomnianym”, środowiskiem uczelni artystycznych. Trzeba dodać, że zarówno z przedstawionych sprawozdań, jak i dyskusji wynika, że działania na rzecz współpracy podejmowane są z dobrymi rezultatami przez różne oddziały. Z wypowiedzi można wyprowadzić wniosek, iż aktywizacja środowiska lokalnego, dobra współpraca z innymi

uczelniami (w tym także zagranicznymi), takimi instytucjami, jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne czy Uniwersytet Trzeciego Wieku podejmowane są z powodzeniem i obustronną korzyścią.

W wielu wystąpieniach nawiązywano bezpośrednio do kwestii finansowych. Wątek ten pojawiał się także przy podejmowaniu innych tematów. Podkreślano, że niebagatelne znaczenie dla Towarzystwa i jego oddziałów ma tu ograniczenie (w przeszłości i tak skromnej) listy sponsorów, brak dotacji na towarzystwa i oszczędne gospodarowanie zasobami finansowymi przez wydziały, instytuty, uczelnie, z którymi oddziały są od lat w bliskiej relacji. Idąc tropem poszukiwania funduszy, zwrócono uwagę na współpracę z osobami, które mogą uzyskać granty. W kontekście dyskusji nad działalnością Towarzystwa i upowszechnianiem jego idei, a jednocześnie ograniczeń finansowych pojawiła się nawet propozycja utworzenia listy osób, które mając to ograniczenie na uwadze, gotowe byłyby prowadzić gościnnie wykład czy seminarium. Trzeba dodać, że oddziały mogą, co prawda, dysponować połową kwoty uzyskanej ze składek członkowskich, ale problem pojawia się wraz z małą liczebnością oddziału i nieregularnością wpłat.

Wielokrotnie podkreślano małą efektywność, gdy chodzi o wpłacanie składek członkowskich i konieczność rygorystycznego traktowania zaległości. Brak wpłat, zgodnie ze Statutem jest podstawą skreślenia z listy członków. W tym kontekście zwrócono też uwagę na formalną i czysto utylitarną przynależność do Towarzystwa, bardzo często bez opłacania składek i zawsze bez zaangażowania w działania, przynależność, której celem jest tylko i wyłącznie wzbogacenie swego wizerunku z myślą o pozycji zawodowej, awansie. Publikacja weryfikowanych systematycznie list członków poszczególnych oddziałów winna przyczynić się do wykluczenia tych praktyk. Skądinąd zwrócono także uwagę na upowszechnienie korzyści, jakie wypływają z aktywnej przynależności do Towarzystwa, w tym na możliwość uczestniczenia w różnych przedsięwzięciach naukowo-badawczych, możliwość prezentacji własnych dokonań i osiągnięć, wreszcie uwzględnienie prac w Towarzystwie w ocenie okresowej nauczycieli akademickich.

W ramach dyskusji zjazdowej postawione zostało pytanie o pozycję, status Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego wśród innych stowarzyszeń. Będący posłem na sejm, prof. Zbigniew Kruszewski zwrócił uwagę na nieoczywistość tego, jaki podmiot jest stowarzyszeniem naukowym dodając, że min. B. Kudrycka zlikwidowała pojęcie „towarzystwo naukowe”; występuje ono tylko w Ustawie o Szkolnictwie Wyższym. Trzeba mieć świadomość – dodał, że choć istnieje wiele stowarzyszeń o różnym profilu i zasięgu, to zniknęło bardzo dużo towarzystw naukowych. Towarzystwa borykają się z trudnościami finansowymi, toteż należy nowelizować ustawę o samorządzie i stworzyć możliwość przeznaczenia finansów dla towarzystw. Nie można ubiegać się o pieniądze w konkursach, gdyż nie ma ustawy, która to reguluje; jeśli zatem nie ma podstawy prawnej, nie można aplikować o pozyskanie środków finansowych. Wypowiedź ta wywołała kontrowersje i bardzo duże ożywienie, co potwierdza sygnalizowane

już wcześniej znaczenie finansowych uwarunkowań pracy Towarzystwa. Wobec faktu, iż wielu delegatów zaczęło wymieniać się szczegółowymi informacjami dotyczącymi możliwości i ograniczeń, gdy chodzi o pozyskiwanie środków finansowych przewodnicząca Zjazdu w trosce o porządek obrad zaproponowała wymianę uwag i komentarzy merytorycznych drogą elektroniczną.

Na koniec warto przywołać zgłoszony w dyskusji postulat opiekowania się samotnymi uczonymi, z przykładowym wskazaniem środowiska poznańskiego.

Po zamknięciu dyskusji podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia sprawozdań z działalności Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Sądu Koleżeńskiego i Głównej Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, udzielając ustępującym władzom Towarzystwa absolutorium.

Następnie przewodnicząca Zjazdu poprosiła zgłaszanie kandydatur na przewodniczącego/przewodniczącą Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Prof. Zbigniew Kwieciński zaproponował kandydaturę prof. Joanny Madalińskiej-Michalak, dotychczasowej wiceprzewodniczącej Towarzystwa. Innych propozycji personalnych nie było, zatem listę zamknięto i przystąpiono do głosowania. Nową przewodniczącą PTP wybrana została, niemal jednogłośnie, prof. Joanna Madalińska-Michalak.

Zgodnie z procedurą zapowiedziano głosowanie mające na celu wyłonienie Zarządu Głównego Towarzystwa. Głosowanie było poprzedzone ustaleniami dotyczącymi liczebności Zarządu, bowiem zgodnie ze Statutem Zarząd może liczyć od 15 do 25 osób. Po dłuższej dyskusji przyjęto, iż Zarząd Główny PTP w kadencji 2014–2017 liczył będzie 25 osób. W ramach głosowania do Zarządu Głównego zgłoszono 32 kandydatury. Ze względów proceduralnych na liście wyborczej pozostało 29 nazwisk.

Po głosowaniu, a przed ogłoszeniem wyników głos oddano przewodniczącej Komisji do spraw Uchał i Wniosków prof. Ewie Rodziewicz, prosząc o zaprezentowanie zgłoszonych wniosków. Przewodnicząca Komisji stwierdziła, iż zgłoszone wnioski mają tak merytoryczny, jak i formalny charakter. Nie wchodząc w szczegóły, można zauważyć, że zgłoszone wnioski w znacznej części dotyczyły współpracy z różnymi ośrodkami akademickimi, w tym z uczelniami artystycznymi oraz organizacjami trzeciego sektora. Inna grupa wniosków to te, które odnoszą się do znaczenia, rangi upowszechniania wiedzy pedagogicznej. Akcentowano w nich ważność włączenia Towarzystwa w życie środowisk lokalnych i w permanentny proces rozwoju nauczyciela. Biorąc pod uwagę zbyt małą „przekładalność” teorii na praktykę, postulowano także łączenie teorii z praktyką edukacyjną. Zwracano uwagę na zróżnicowanie form działalności Towarzystwa, podkreślając jednocześnie znaczenie roli wykładów prowadzonych, między innymi, przez członków PTP Część wniosków dotyczyła także kwestii finansowych. Podkreślono ważność regularnego płacenia składek, lepszej informacji o zaległościach w tym względzie.

W ramach dyskusji, którą otwarto po wystąpieniu prof. E. Rodziewicz, głos zabrał prof. Andrzej Ćwikliński, który zgłosił formalny wniosek, by rozważyć i poddać głosowaniu ideę wybicia medalu PTP. Jakkolwiek, zwrócono

uwagę na przewidywalnie duże koszty przedsięwzięcia, to nie osłabiło to zainteresowania podjętym tematem, który zdominował dyskusję. Wniosek w formie uchwały przyjęto, zaś zgodnie z propozycją prof. Henryki Kwiatkowskiej omówienie idei funkcjonowania medalu przeniesiono na forum obrad Zarządu Głównego Towarzystwa. Prof. Marian Walczak natomiast zgłosił formalny wniosek o nadanie tytułu: „Honorowy Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego” wieloletniemu przewodniczącemu Towarzystwa prof. Zbigniewowi Kwiecińskiemu. Uchwałę dotyczącą wniosku poddano pod głosowanie i przyjęto jednogłośnie. Na mocy uchwały Zjazdu prof. Zbigniew Kwieciński został trzecim w historii Towarzystwa „Honorowym Przewodniczącym PTP”. Wcześniej tytułem tym wyróżnieni zostali prof. Bogdan Suchodolski (1981 r.) i prof. Wincenty Okoń (1993 r.).

Po zakończeniu dyskusji podane zostały wyniki wyborów do Zarządu Głównego PTP. W skład Zarządu weszły następujące osoby (porządek alfabetyczny): prof. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. Agnieszka Cybał-Michalska, prof. Andrzej Ćwikliński, prof. Wanda Dróżka, dr Andrzej Gałkowski, dr Anna Jakubowicz-Bryx, dr Alicja Jurgiel, prof. Joanna Ostouch-Kamińska, prof. Henryka Kwiatkowska, dr Julia Mianicka, prof. Anna Murawska, dr Ewa Murawska, dr Ludmiła Nowacka, dr Jolanta Nowak, dr hab. Marzenna Nowicka, dr hab. Jan Papiież, dr Renata Pater, prof. Ewa Rodziewicz, dr Halina Rotkiewicz, dr Robert Sarnecki, prof. Mirosław Sobecki, prof. Hanna Solarczyk-Szwec, mgr Sławomir Szwed, prof. Marta Urlińska, prof. Marian Walczak.

Następnie przeprowadzono głosowania, mające na celu wyłonienie składu Sądu Koleżeńskiego i Głównej Komisji Rewizyjnej.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli: dr Gabriela Krych, mgr Mateusz Leszkowicz, dr Iwona Myśliwcyk, prof. Krystyna Pankowska oraz dr Marek Świeca, zaś w skład Sądu Koleżeńskiego: mgr Jacek Biczuk, dr hab. Rafał Godoń, dr Teresa Sokołowska-Dzioba, dr Adam Szecówka i dr Agata Świdzińska.

Sąd Koleżeński ukonstytuował się następująco:

- przewodniczący – dr Adam Szecówka,
- wiceprzewodniczący – dr Teresa Sokołowska Dzioba, dr hab. Rafał Godoń,
- sekretarz – mgr Jacek Biczuk,
- członek Sądu – dr Agata Świdzińska.

Główna Komisja Rewizyjna ukonstytuowała się następująco:

- przewodnicząca: prof. Krystyna Pankowska,
- członkowie: dr Gabriela Krych, mgr Mateusz Leszkowicz, dr Iwona Myśliwcyk, dr Marek Świeca.

Ustalenia te zamknęły sprawozdawczo-wyborczą część Zjazdu.

Ze względu na znaczne przedłużenie się czasu obrad część merytoryczną XI Walnego Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego – sesję naukową przeniesiono, zgodnie z intencją nowych władz, na zebranie Zarządu Głównego.

Przewodnicząca Zjazdu podziękowała delegatom za udział w Zjeździe, poinformowała o terminie pierwszego posiedzenia Zarządu Głównego i zamknęła obrady. XI Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego spełnił swoje statutowe zadanie.

Po obradach prof. Zbigniew Kwieciński otrzymał bukiet kwiatów z podziękowaniem za wieloletnią pracę we władzach Towarzystwa. Na tym spotkaniu zjazdowe zakończono.

Informacja o XI Walnym Zjeździe Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego wymaga kilku znaczących uzupełnień.

Pierwsze z nich dotyczy nowych władz Towarzystwa. Na pierwszym posiedzeniu Zarządu Głównego PTP, w którym wzięli udział nowo wybrani członkowie, wybrano jednomyślnie wiceprzewodniczących Towarzystwa: prof. Marię Czerepaniak-Walczak, prof. Joannę Ostouch-Kamińską, dr Halinę Rotkiewicz oraz sekretarza generalnego i członków Prezydium. Sekretarzem generalnym został prof. Marian Walczak, zaś w skład Prezydium weszły następujące osoby: prof. Wanda Dróżka, prof. Mirosław Sobiecki, prof. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. Agnieszka Cybal-Michalska i dr hab. Anna Jurgiel-Aleksander.

Drugie uzupełnienie związane jest ze Statutem PTP. W minionej kadencji prowadzone były nad nim szeroko zakrojone prace. Drobiazgowo prace nad Statutem wiążące się z konsultacjami wewnątrz Towarzystwa, konsultacjami prawnymi i uwzględniając wymogi merytoryczne i formalno-prawne (w tym uwagi Sądu) zaowocowały wersją Statutu, która przedstawiona została szczegółowo i opatrzona komentarzem na specjalnie zwołanym Nadzwyczajnym Zjeździe Delegatów PTP, jaki odbył się 16 stycznia 2014 r. w Warszawie. Zwołanie Zjazdu wiązało się z wymogiem akceptacji Statutu przez Walny Zjazd Delegatów przed przekazaniem dokumentu do sądu w celu jego rejestracji. Podjęcie uchwały przez Zjazd pozwoliło na bezzwłoczne złożenie Statutu w sądzie. Wkrótce po XI Walnym Zjeździe Delegatów, który odbył się 3 kwietnia br. sąd wystosował do Zarządu Głównego PTP pismo nakazujące dokonanie drobnej, ale nieodzownej korekty, która winna być zaakceptowana drogą uchwały przez Walny Zjazd Delegatów. Wobec tej konieczności oraz krótkiego terminu wyznaczonego przez sąd podjęta została decyzja o szybkim zwołaniu nadzwyczajnego posiedzenia Delegatów. Walny Zjazd, który podjął uchwałę dotyczącą wskazanej przez sąd korekty odbył się 19 maja br. w Warszawie. Statut zatwierdzony został przez sąd 23 maja 2014 r. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne ma zatem nowy Statut, z którym zapoznać się można na internetowej stronie Towarzystwa (www.ptp.-pl.org/).

Następna informacja dotyczy dwu referatów zawartych w programie sesji towarzyszącej Walnemu Zjazdowi Delegatów PTP, które przedstawione zostały 19 maja, w dniu Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów PTP i zebrania Zarządu Głównego.

Prof. Joanna Madalińska-Michalak, zgodnie z tytułem swego referatu („Przywództwo edukacyjne”), skoncentrowała uwagę na przywództwie edukacyjnym. Punktem wyjścia było ukazanie zakresu znaczeniowego tego pojęcia

i obecności tej kategorii w polskiej pedagogice. Autorka wystąpienia zwróciła uwagę na wzrost zainteresowania problematyką przywództwa w kontekście relacji: „przywództwo – rozwój szkoły – osiągnięcia edukacyjne uczniów”. Podkreśliła, że w wielu pracach wskazuje się na konieczność nowego podejścia do kierowania szkołą, na ważność koncentracji uwagi na roli przywódczej dyrektora szkoły i znaczenie pobudzania potencjału przywódczego nauczycieli.

Prof. Madalińska-Michalak podkreśliła także istnienie związku między przywództwem i zarządzaniem, lecz jednocześnie na odmiennność tych kategorii. Wskazała na źródła swego zainteresowania problematyką przywództwa, zaznaczając, że bezpośrednim impulsem do postawienia pytania o interesujące ją zjawisko stała się własna praca badawcza dotycząca sukcesu zawodowego nauczyciela i uwarunkowań tego sukcesu, a także udział w międzynarodowym projekcie badawczym pt. „Leading Schools Successfully In Challenging Urban Context: Strategies for Improvement”. Koncentrując uwagę na skutecznym przywództwie w polskich szkołach na obszarach zaniedbanych społecznie, wypukliła dwa wątki tematyczne – ważność rozpoznania działań i procesualne podejście do zjawiska. Na zakończenie wystąpienia wskazała na wyzwania, jakie stoją przed badaczem podejmującym problematykę przywództwa edukacyjnego i wybraną literaturę z tego zakresu.

Prezentację wystąpienia prof. Henryki Kwiatkowskiej potraktujemy szerzej, ze względu na bezpośredni związek jego treści z całokształtem działalności Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Prof. Henryka Kwiatkowska poświęciła uwagę zainspirowanym przez PTP Ogólnopolskim Zjazdom Pedagogicznym, koncentrując się na temacie: „Zjazdy Pedagogiczne. Ewolucja haseł zjazdowych – o czym mówi?”. Sięgając do historii Zjazdów, Autorka będąca członkiem Komitetów Programowych wszystkich Zjazdów stwierdza, iż „początek był enigmatyczny” i dodaje „niewspółmierny do ich późniejszego rozwoju”. Punktem wyjścia była przypadkowa rozmowa, w której padło spontaniczne pytanie: „A może byśmy zorganizowali coś z myślą o przyszłości?”. Wcześniej Towarzystwo organizowało statutowe, mające sprawozdawczo-wyborczy charakter Walne Zjazdy Delegatów PTP i konferencje.

I Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny odbył się w czasie pierwszej kadencji pełnienia funkcji przewodniczącego Towarzystwa przez prof. Zbigniewa Kwiecińskiego w lutym 1993 roku w Rembertowie w Akademii Obrony Narodowej. Hasło, którego autorką była prof. Irena Wojnar brzmiało: „Ewolucja tożsamości pedagogiki”. Zjazd odbywał się w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej, lecz nie miał, jak można było przypuszczać, charakteru rozliczeniowego. Był – jak stwierdza prof. H. Kwiatkowska – „intelektualnym forum”, miejscem i czasem namysłu nad nowym usytuowaniem zmieniającej się pedagogiki i edukacji, „znakiem odrodzenia myśli pedagogicznej i praktyki edukacyjnej, znakiem pojednania środowiska pedagogicznego, znakiem mądrości”. Przewodniczącą Komitetu Programowego Zjazdu, w którym uczestniczyło ponad 600 (taka była granica możliwości organizacyjnych) była prof. Joanna Rutkowiak, a Komitetu Organizacyjnego – prof. Henryka Kwiatkowska. Warto podkreślić, że tak pierw-

szemu, jak i następnym Zjazdom towarzyszyły wydawnictwa pozjazdowe – księga zjazdowa i publikacje związane z pracami poszczególnych sekcji.

II Zjazd, którego gospodarzem był Instytut Pedagogiki Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu obradował na przełomie sierpnia i września 1995 roku. Obrady koncentrowały się wokół hasła „Demokracja a oświata, kształcenie i wychowanie”. Zjazd, którego zadaniem był przegląd stanu badań i zastosowania wiedzy z zakresu nauk pedagogicznych w procesie tworzenia nowatorskiej praktyki edukacyjnej był Zjazdem pytań, takich jak: Co znaczy zapaść kulturowo-normatywna dla szkolnictwa powszechnego i edukacji akademickiej? Na jakich zasadach budować pedagogikę wolną od autorytaryzmu? Widoczna była większa świadomość nowej rzeczywistości i tego, że, jak ujmuje Autorka, „znaleźliśmy się w punkcie wyjścia”. Dodaje także, że był to czas wzmożonego ruchu tworzenia szkół społecznych. Przewodniczącym Komitetu Programowego był wówczas prof. Lech Witkowski, a Organizacyjnego prof. Józef Górniewicz.

Miejscem III Zjazdu, który odbył się we wrześniu 1998 roku był Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przewodniczącą Komitetu Programowego Zjazdu była prof. Joanna Rutkowiak, zaś Organizacyjnego prof. Janusz Gnitecki. Zgodnie z hasłem zjazdowym „Pedagogika a edukacja wobec nadziei zagrożeń współczesności” skoncentrowano się – akcentuje prof. H. Kwiatkowska – na symptomach zmian zachodzących w rzeczywistości oraz identyfikacji i diagnozy tego, co wiąże się z nadzieją i tego, co stanowi zagrożenie i budzi niepokój.

IV Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny odbył się w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie we wrześniu 2001 roku. Wiodącym tematem obrad była: „Pedagogika i edukacja wobec nowych wspólnot i różnic w jednoczącej się Europie”. „Widoczne było – mówi prof. H. Kwiatkowska – otwarcie się na świat przypominający intertekstualną „kulturową wirówkę”, na problematykę różnie definiowanej globalizacji odczytywanej na płaszczyźnie kulturowej, politycznej i ekonomicznej. Był to Zjazd najmniej spójny merytorycznie; ścierały się bowiem trzy odmienne dyskursy: modernistyczny, premodernistyczny i postmodernistyczny. Komitetowi Programowemu przewodniczył prof. Bogusław Śliwerski, a Organizacyjnemu prof. Eugenia Malewska.

„Przetrwanie i rozwój jako niezbywalne powinności wychowania” to hasło V Zjazdu, który odbył się we wrześniu 2004 roku we Wrocławiu w Dolnośląskiej Szkole Wyższej Edukacji – pierwszy raz w uczelni nie będącej uczelnią publiczną. Zjazd obradował po 15 latach zachodzących w Polsce przemian. Prof. Kwiatkowska mówiła: „Nie potwierdzają się nasze nadzieje” i dodała „zaczynamy się o coś upominać”. Przewodniczącym Komitetu Programowego Zjazdu był prof. Robert Kwaśnica, a przewodniczącymi Organizacyjnego prof. Bogusława Dorota Gołębnik i prof. Mirosława Dziemianowicz-Nowak.

Organizatorami VI Zjazdu były po raz pierwszy dwie uczelnie – dwa lubelskie Uniwersytety: UMCS i KUL. Zjazd odbył się, tradycyjnie już, we wrześniu 2007 roku w Lublinie. Hasło Zjazdu to „Edukacja – moralność – sfera publicz-

na”. W ramach tak określonej problematyki pytano: Jaka wspólnota? Jaka sprawiedliwość? Jaka kultura? Jaka relacja? Jaka zmiana? Jaka polityka edukacyjna? Prowadzono także spór ze stanowiskiem MEN i sformułowano krytyczne uwagi „W sprawie stanu i perspektyw rozwoju edukacji w Polsce”. Na czele Komitetu Programowego stała prof. Joanna Rutkowiak, zaś Komitetu Organizacyjnego ks. prof. Marian Nowak i prof. Dariusz Kubinowski.

VII Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny, który obradował nad tematem „Po życie sięgać nowe... Teoria a praktyka edukacyjna” odbył się we wrześniu 2010 roku na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zjazd ten podejmował – podkreśla prof. Kwiatkowska – „nasycone sprzecznościami problemy teorii i praktyki”, jego ideą było odniesienie się do odczytywanej z perspektywy codzienności instytucji szkoły, zajęcie się jej reformą. Dalej Autorka stwierdza: że jakkolwiek, Zjazd nie był stosownym gremium do zajęcia się reformą, to okazał się „znakomitym forum do wielowymiarowej dyskusji”. Warto przywołać tu także słowa, które z jednej strony charakteryzują VII Zjazd Pedagogiczny, z drugiej zaś są komentarzem do Zjazdów poprzednich. „Wszystkie z wcześniejszych haseł zjazdowych były odzwierciedleniem nie tyle praktyki codziennej szkoły, co odzwierciedleniem problemów wygenerowanych z »lektury czytania świata i jego dynamicznych przemian«. Te hasła odzwierciedlały kluczowe problemy kulturowo-społeczno-cywilizacyjne, którymi żyje zaawansowana intelektualnie nauka, jako podstawa świadomej teoretycznie praktyki edukacyjnej”. Komitetem Programowym Zjazdu kierował prof. Aleksander Nalaskowski, przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego była prof. Maria Marta Urlińska.

Ostatni, VIII Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny odbył się we wrześniu 2013 roku w Gdańsku. Hasło Zjazdu to: „Różnice – edukacja – inkluzja”. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył prof. Tomasz Szkudlarek, a Komitetem Organizacyjnym kierowała dr Alicja Komorowska-Zielony. Jak stwierdza prof. Henryka Kwiatkowska: „Zjazd był zorganizowany z dużym rozmachem w nowoczesnym kampusie Uniwersytetu Gdańskiego”. Obrady uwzględniające wieloaspektowość odczytania hasła Zjazdu toczyły się w bardzo licznych sekcjach. Dokonania Zjazdu nie zostały opracowane i opublikowane w postaci księgi zjazdowej.

Kończąc przegląd haseł zjazdowych, prof. Kwiatkowska przywołuje przyszły IX już Zjazd, który powstaje dzięki inicjatywie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego i odbędzie się na Uniwersytecie Białostockim we wrześniu 2016 r. Zjazd ten – sygnalizuje prof. Henryka Kwiatkowska – zajmie się problemem edukacji dla życia wartościowego. Prace przygotowawcze już się rozpoczęły.

Ostatnia informacja jest bezpośrednim nawiązaniem do końcowego fragmentu wystąpienia prof. Henryki Kwiatkowskiej, które wyzwoliło dyskusję wielce przydatną dla namysłu nad przyszłym Zjazdem. Prace nad przygotowaniem następnego, IX Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego są w toku. Decyzja dotycząca lokalizacji IX Zjazdu zapadła w trakcie Zjazdu w Gdańsku. Hasło

zjazdowe zaproponowane przez przewodniczącego PTP prof. Zbigniewa Kwiecińskiego przedstawione zostało delegatom wszystkich oddziałów i poddane pod dyskusję w styczniu 2014 r. Zostało także przywołane na XI Walnym Zjeździe Delegatów PTP, który odbył się 3 kwietnia 2014 r. Na zebraniu nowego Zarządu Głównego Towarzystwa, na którym reprezentowany był Uniwersytet Białostocki, który podjął się trudu organizacji Zjazdu dokonano konstytutywnych dla tego przedsięwzięcia ustaleń. W toku dyskusji, jaka toczyła się na zebraniu modyfikacji uległo hasło Zjazdu. Przyjęto propozycję „Ku życiu wartościowemu. Idee. Koncepcje. Praktyki”, podkreślając znaczenie wieloaspektowego podejścia do edukacji i ważność sugestii, by wystąpienia zjazdowe koncentrowały się wokół trzech wymienionych kategorii. Przyjęto także, iż powinno się odejść od subdyscyplinarnego porządkowania treści, preferując ujęcie problemowe. Zjazdowi przewodniczyć będą: przewodnicząca Towarzystwa – prof. Joanna Madalińska-Michalak i wiceprzewodnicząca – prof. Maria Czerepaniak-Walczak. Na czele Komitetu Programowego stanie prof. Jerzy Nikitorowicz, zaś Komitetu Organizacyjnego prof. Mirosław Sobecki. Wiceprzewodniczącą Komitetu Organizacyjnego będzie prof. Violetta Danilewicz. Zgodnie z tradycją w skład obu Komitetów wchodzi członkowie Zarządu Głównego Towarzystwa. Przewidywany termin otwarcia Zjazdu to 21 września 2016 roku.